

Uniwersytet
Wrocławski

Postępowanie karne

Polski proces karny - wprowadzenie

Dr hab. Wojciech Jasiński
Katedra Postępowania Karnego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytet Wrocławski

Postępowanie karne to prawnie uregulowana działalność zmierzająca do realizacji prawa karnego materialnego

Prawo karne procesowe to zespół norm prawnych regulujących postępowanie karne, czyli uprawnienia i obowiązki stron, organów i innych uczestników postępowania oraz warunki, tryb i formy dokonywania czynności procesowych

- 1) Relacja między normami prawa karnego materialnego a prawa karnego procesowego – czy prawo procesowe pełni rolę służebną w stosunku do prawa materialnego?
- 2) Klasyczna v. postklasyczna koncepcja procesu – czy rolą procesu jest wyłącznie realizacja norm prawnomaterialnych?
- 3) Publiczny v. prywatny charakter postępowania – czy wola stron procesu może wpływać na orzeczenie w sprawie karnej?
- 4) Prawda a konsens – czy wyrok sądu karnego może być przedmiotem negocjacji?

Funkcje prawa karnego procesowego:

- 1) **porządkująca** – stwarza podstawy prawne i ramy działania w toku procesu
- 2) **instrumentalna** – kreuje taki kształt procesu, który najlepiej pozwoli realizować jego cele
- 3) **gwarancyjna** – wyznacza ramy ingerencji w prawa i wolności jednostki

Cele procesu karnego

Przepisy k.p.k. mają na celu takie ukształtowanie postępowania karnego, aby:

- 1) sprawca przestępstwa został wykryty i pociągnięty do odpowiedzialności karnej, a osoba niewinna nie poniosła tej odpowiedzialności
- 2) przez trafne zastosowanie środków przewidzianych w prawie karnym oraz ujawnienie okoliczności sprzyjających popełnieniu przestępstwa osiągnięte zostały zadania postępowania karnego nie tylko w zwalczaniu przestępstw, lecz również w zapobieganiu im oraz w umacnianiu poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego
tzw. **trafna represja**

Cele procesu karnego

Przepisy niniejszego kodeksu mają na celu takie ukształtowanie postępowania karnego, aby:

- 3) zostały uwzględnione prawnie chronione interesy pokrzywdzonego przy jednoczesnym poszanowaniu jego godności,
- 4) rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie.

Cele procesu karnego

- 1) Stan sprawiedliwości materialnej
- 2) Stan sprawiedliwości proceduralnej

Przedmiot procesu karnego

- ❖ Kwestia odpowiedzialności prawnej określonej osoby za określony czyn
- ❖ Odpowiedzialność karna
- ❖ Postępowanie zasadnicze a postępowania incydentalne
- ❖ Aspekt faktyczny i prawny kwestii odpowiedzialności karnej

Źródła prawa karnego procesowego

- 1) Konstytucja RP (np. art. 41, 42, 45, 49, 78, 173 i nast.)
- 2) Akty prawa międzynarodowego
  - ❖ Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych
  - ❖ Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z protokołami dodatkowymi
  - ❖ Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej

Źródła prawa karnego procesowego

2) Akty prawa międzynarodowego

- ❖ Umowy międzynarodowe z zakresu współpracy międzynarodowej w sprawach karnych (np. Europejska Konwencja o ekstradycji, Konwencja z Schengen)
- ❖ Umowy bilateralne regulujące współpracę w sprawach karnych
- ❖ Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego

Źródła prawa karnego procesowego

2) Akty prawa międzynarodowego

- ❖ Prawo pierwotne i pochodne UE
  - Traktaty (o UE, o FUE)
  - Decyzje ramowe
  - Dyrektywy

Źródła prawa karnego procesowego

3) Kodeks postępowania karnego

4) Inne ustawy regulujące kwestie

karnoprosesowe:

- ❖ Ustawa o świadku koronnym
- ❖ Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

5) Rozporządzenia MS wydane na podstawie KPK

Orzecznictwo

- 1) Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka
- 2) Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego'
- 3) Orzecznictwo Sądu Najwyższego
- 4) Orzecznictwo sądów powszechnych

Stadia procesu karnego

- 1) Postępowanie przygotowawcze (śledztwo albo dochodzenie)
- 2) Postępowanie przed sądem I instancji (główne)
- 3) Postępowanie odwoławcze
- 2) + 3) Postępowanie jurysdykcyjne
- 4) Postępowanie wykonawcze
- * Postępowanie po uprawomocnieniu się orzeczenia